

READINGGA TO'G'RI YONDASHISH

Egamberdiyeva Dilnura Hikmat qizi

Samarqand davlat chet tillari talabasi

Gmail: egamberdiyevadilnura9@gmail.com

Ilmiy rahbar: **Zubaydova Nilufar Nematullayevna**

Samarqand davlat chet tillari o'qituvchisi

Annotatsiya: Hozirgi kunda IELTSni bir qismi bo'lgan reading turidan balandroq ball olish yoki uni o'stirish qiyin bo'lyotgan vaqtda bu maqola uni oz bo'lsada o'stirishimiz uchun va reading turlaridan ozroq xabardor bo'lishimizga yordam beradi. Ingliz tilini o'rganishga yoki barchamiz baland ball olishni hohlaydigan IELTS sertifikatini olish uchun to'g'ri yondashish muhim rol o'ynaydi.

Kalit so'zlari: Reading turlari, so'z boyligi, tushinish, texnikalar, to'g'ri yondashuv, yuqori natija, vaqtni to'g'ri taqsimlash, Academic module, doimiy xatolar.

KIRISH

Biz bilamizki dunyoni ko'p joylarida til o'rganishga bo'lgan hoxish oshib bormoqda va ularni darajalarini belgilab beruvchi sertifikatlar joriy qilinmoqda. Ayniqsa, bizga ma'lumki dunyoda yetakchilikni egallayotgan bizning ingliz tili darajamizni belgilab beruvchi IELTS imtihonlari joriy qilingan. Bunda siz hamma darajalaringizni belgilangan standartlar asosida bilib olishingiz mumkin. IELTS imtihoni quyidagi ko'nikmalar reading, writing, listening va speaking asosida bo'ladi. Va biz ko'rishimiz mumkinki bu usullarni o'stirish uchun judayam ko'p qo'llanmalar, darsliklar, video roliklar dunyo bo'ylab keskin tarqalgan. Shu bilan birgalikda IELTS sertifikati orqali biz bir qancha o'qishlarga qabul qilinishimiz, boshqalarga nisbatan ko'proq maosh olishimiz va o'zimiz hoxlagan top chet el universitetlariga hujjat topshirimiz mumkin. Biz o'sha skillardan biri reading haqida fikr yuritimiz va bir qancha usullarni ko'rib chiqamiz. Shuningdek, bu maqola o'sha ko'nikmalardan biri reading va uni o'stirish haqida.

Asosiy qism

Biz bilamizki IELTSning reading-o'qish turi asosan bizning so'z boyligimizga bog'liqdir. Ko'pchilik o'quvchilar 6,5 gacha oson 7 dan baland ball olish esa qiyin deb o'ylashadi. Balki bu haqiqatdir ammo bu bilan ular o'zlariga

cheklov qo'yib qo'yishgan xolos. Bu maqola aynan shu haqida. Nega IELTS readingdan past ball chiqadi va uni qanday qilib oshirishimiz mumkin. Biz reading bilan ishlayotganimizda skimming, scanning, keywordlarni belgilash kabi bir qancha usullar bilan tanishganmiz hattoki ishlatganmiz ham. Birinchi navbatda biz IELTS nima va uni qancha turlari bor biz ko'rib chiqmochi bo'lgan IELTSning reading turi nechchiga bo'linadi va unda qanaqa yechish usullari borligini ko'rib chiqamiz. IELTSning ikki xil turi Academic module va General training mavjud. Bizni yurtimizda keng tarqalgan turi bu Academic module turidir

Academic module: bunda bizga 3 ta bir biriga aloqador bo'lmagan matnlar beriladi va shu mavzularga aloqador 40 ta savollar tuziladi va ularni yechish uchun 60 ta savol beriladi. Testni oxirida ko'pchilik qatnashivchilar javoblarini belgilashga ulgurmay qolishgani bois juda pas ball olishlari ham kuzatilgan. Shuning uchun, oxirgi 10 daqiqa vaqtni testni ko'chirishga va yana bir bor qarab chiqishga sarflashlari kerak.

IELTSning reading turida quyidagi savollar beriladi:

1. Short answer questions: bunda boshliqdagi joylarga chegaralangan miqdorda so'z yozishlari kerak. Ko'pchilik qiladigan xato ular bo'sh joylarga nechtadan ko'p yozish kerakligini shartlarini o'qishmaydi. Shu bois ular belgilangan miqdordan ko'p so'z olishadi yoki xato javob olib qo'yishadi. Bu oson savol turi bo'lganligi uchun ko'p vaqt sarflashni talab etmaydi.
2. Multiple choice: bunda savollar bilan birgalikda variantlar ham beriladi. Bu ko'pchilik kandidatlar tomonidan qiyin deb aytilsada readingni to'liq yoki 90% tushugan odam osonlik bilan topishi mumkin. Ularni bu savol turini qiyin deyishlariga sabab variantdagi hamma gaplar so'zlar matnda kelgan bo'ladi. Ammo, biz buni qayerdan ajratishimiz mumkin degan savolga keladigan bo'lsak, biz uni yillaridan inkor sozlaridan yoki zamonlaridan farqlab olishimiz mumkin. Masalan gap pozitiv gap bo'lib matnda inkon ravishlaridan so'zlaridan foydalanilgan bo'lishi mumkin " varinat: Jon ertalab uygonishni yaxshi ko'radi, matn: jon ertalab uyg'onishni xush ko'rmaydi " kabilar
3. Summary completion: bu savol turida matn yoki matn haqida qisqacha berikgan bo'ladi va bunda ba'zi joylarida soz tushirib qoldirib kandidat bu bo'sh o'rinlarni to'ldirishi kerak bo'ladi. Mattni to'liq va tushinib o'qimasdan so'z qoyishga urinish ko'p kandidatlar tomonidan qilinadigan odatiy xato hisoblanadi.
4. Matching sentence endings: bunda ikkita ustun beriladi birinchi ustunda tugallangamagan boshlanishlar ikkinchi ustunda boshlanishi yoq gaplar beriladi. Bu savol turiga togri javob topishimiz uchun textni to'gri tushunishimiz parafraza

qilingan joylarga extiyotkorlik bilan e'tibor berishimiz va grammatik to'g'ri javoblar olganimizga ishonch hosil qilishimiz kerak bo'ladi. Biz ko'pincha o'sha so'zlarni o'zini qidirishga urinamiz holbuki ular parafraza qilinganini inobatga olmaganimiz uchun vaqtimizni ham to'g'ri javobni ham qo'ldan chiqaramiz.

5. True, false, not given : bu savol turi IELTS ga hamda cefr imtihonini topshiruvchilarga qiyinchilik tug'diradi. Buning sababi ular matnni to'liq to'g'ri tarjima qilisholmaydi natijada ma'nosi bir biriga o'xshab ketgan tarjimalar kelib chiqadi. Yana ular matnda inkor sozlarini qatnashganiga yoki zamonlarini o'zgartirilganiga yoki inkor mazmunini beradigan boshqa bir so'zlar qatnashganiga ko'proq e'tibor berishsa bu yanada osonroq bo'ladi. Ko'pchilik o'rganuvchilar true bilan falseni o'rtasidagi farqni topisholgani bilagn false bilan not givendagi farqni topolishmaydi. Buni farqlashimiz uchun bitta misol: "Anvar ko'k sumkani yaxshi ko'radi, Anvar ko'k ko'ylakni yaxshi koradi" bunda bizda so'ralgan narsa sumka va uni rangi haqida ammo ikkinchi gapda sumka haqida gap ketmagan . Matnda sumka so'zi yo'qligi uchun not given bo'ladi . Agar "Anvar ko'k sumkani yoqtirmaydi" bo'lsa false bo'ladi . Ya'ni hiddi o'sha narsa aytilib unga teskari ma'no berilsa false bo'ladi.
6. Matching headings: bu savol turida bizga hechqanaqa texnika kerak bo'lmaydi va savolga to'g'ri javob topishimiz uchun matnni to'liq mazmunini tushungan bo'lishimiz kerak.
7. Matching names: bu savol turi qoganlariga nisbatan oson hisoblanadi boisi shundaki bizga matndan bir nechta insonlarni ismi berilgan bo'ladi va biz matndan o'sha insonlarni ismlarini topib ular qilgan ishlarni o'qib boshqa ustunda berilgan gaplarni moslashtirishimiz kerak bo'ladi.
8. Matching information to paragraphs; matching headingni teskari savol turi hisoblanadi va o'zimizda bor ma'lumotlarni sarlavha bilan moslashtirishimiz kerak bo'ladi
9. Labeling a diagram; bunda bironta narsani rasmi berilgan bo'ladi va bu rasmning turli xil sxemalari chizilgan shaklda tushunarli qilib beriladi va biz kerakli so'zlarni matndan qarab topib qo'yishimiz kerak bo'ladi va undan oldin biz bo'sh o'rin joyiga nechta so'z qo'yishimizni shartidan ko'rib olishimiz kerak . Buni ham to'g'ri topshimiz matnni qanchalik to'g'ri va o'zimiz uchun javobni aniq topadigan darajada tushungan bo'lishimiz kerak.

Readingda hamma savol turi bittada kemaydi ammo quyidagi keltirilganlar asosida tushadi. Readingdan to'g'ri javob topishimiz uchun so'z boyligimiz yuqori

bo'lishi kerak. Agar bizni so'z boyligimiz yaxshi bo'lmasa hech qaysi bir texnika bizga yordam berolmaydi . Biz gaplarni qanchalik tushunsak aslida hechqanaqa texnikalarni ham keragi bo'lmaydi bu texnikalar aslida darajasi 6 atrofida bo'lgan uchun ko'roq ish beradi. Readingdan ko'proq so'z bilishimiz uchun boshqa kitoblardan so'z yodlash yechim bo'lolmaydi . Haqiqiy yechim siz ishlayotgan IELTS readingdagi siz bilmaydigan so'zlarni kam kam bo'lsada muntazam yodlab borishdir.

Xulosa

Xulosa qismida shuni aytib o'tmoqchimanki tepada ta'kidlab o'tilganidek reading bizni so'z boyligimiz uchun test imtihonidir. Birinchi o'rinda readingda bizga notanish so'z bo'lsa ularni belgilab va yodlab qo'yishimiz va keying safar ham huddi so'z keladigan bo'lsa yoki shunga o'xshaydigan matn bo'lsa yanada esimizda qolishiga yordam beradi. Ammo ko'pchilik bilmagan so'zlari qayta qayta kelib huddi o'sha so'z orqali xatò qilishsa ham e'tiborsizlik bilan o'tkazib yuborishadi. Xatto bittagina so'z ham sizni xatò javob olishingizga xizmat qilishi mumkin. Agar siz so'zlarni bilsangiz uni tushunishingiz anglab olishingiz qiyin bo'lsa ko'proq maqolalar kitoblarni ingliz tilida o'qishingizni maslahat beraman. Yana koproq quyidagi savol turlari bo'yicha testlar bilan ishlashingiz sizni IELTS imtihoniga kirgan vaqtizda savol varoqlarini ko'rganingizda hayajonlanishingizni odini oladi. Hech narsa o'zidan o'zi bo'lmaydi hechkim o'zidan o'zi baland bal olib qolmaydi. Bu uchun siz ingliz tilini orasida muntazam yurishingiz va ingliz tili butun atrofingizni o'rab olishingizga qo'yib berishingiz kerak. Har kungi videolaringiz ingliz tilida kitoblaringiz va yozayotgan kundaliklaringiz ham ingliz tili va yana eng muhimi ingliz tilida fikrlashingiz ham kerak. Bular sizni odat tusingizga kirishi sizni IELTS imtihonida balandroq natija olishingiz yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. GU Rustamova, Lingvistik Pragmatikaning Birliklari, Филологические науки 11, 0
2. U Qo'ziyev, Tilda Soflik Masalasi, Ta'limda Turkiy Xalqlar Milliy Mentalitetini Mustahkamlashning Dolzarb ..., 2022
3. НМ Сулейманова, ЖР Насруллаев, Some aspects of cognitive linguistics, including pragmatic factors, Современные исследования и перспективные направления инновационного развития ..., 2018
4. N Dedamirzayeva, U Kuziyev, Teaching English to young learners through games, Oriental Art and Culture, 86-88, 2020
5. НМ Сулейманова, ЖР Насруллаев, Номинативные особенности языковых единиц, Молодой ученый, 212-213, 2018

6. UM Azamatovna, The History Of The Development Of The Terms Of Literary Studies Of The Turkic Peoples
7. D Nu'Monova, U Qo'Ziyev, Badiiy matnni lingvostatistik tomondan tahlil qilish, *Oriental Art and Culture*, 119-121, 2020
8. Н Сулейманова, Тил Белгиларининг Нутққа Кўчирилиши.
9. MA Ubaydullaeva, The History Of The Development Of The Terms Of Literary Studies Of The Turkic Peoples, *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences 2 ...*, 2022
10. UY Kuziev, The issue of classification and description of complex structural compounds in uzbek language, *Int J Eval & Res Educ* 99 (4), 309-314, 2023
11. Н. М Сулейманова, О Структурной Схеме Номинативного Значения, *Ученый XXI века*, 2016
12. U Kuziev, SY Aslanova, Dictionaries Compiled Based On Navoi's Works, *Scientific Bulletin of Namangan State University* 1 (6), 319-326, 2019.
13. Мардонова, Р. (2023). Сифатлаш Ва Эпитетнинг Қиёсига Доир. *Международный Журнал Искусство Слова*, 6(4).
14. Мардонова, Р. (2022). Эпитет И Лексико-Грамматическая Сочетаемость Между Прилагательными. *Educational Research in Universal Sciences*, 1(5), 239-242.
15. Mardonova, R. O. (2022). Boshlang'ich Sinflarda Ingliz Tili Talaffuziga O'rgatishdagi Qiyinchiliklar. *Ta'lim Va Rivojlanish Tahlili Onlayn Ilmiy Jurnal*, 2(1), 46-48.
16. Mardonova, R. (2022). Comparison Of Adjectives And Epithets. *Berlin Studies Transnational Journal of Science and Humanities*, 2(1.6 Philological sciences).
17. Akhmedova, R., & Mardonova, M. (2019). Features and requirements for role-playing games in foreign language lessons. In *Student science: research works* (pp. 55-56).
18. Mardonova, R. O. (2018). Features Of Pronunciation In Teaching Children. *Гуманитарный трактат*, (29), 124-125.
19. Mardonova, R. O., & Borotova, L. A. Q. (2018). Using Visual Aids In English Classes. *Гуманитарный трактат*, (29), 126-127.
20. Mardonova, R. O., & Turdieva, O. O. K. (2018). The Impact Of Tpr Method On Children's Vocabulary Learning Process. *Гуманитарный трактат*, (29), 122-123.
21. Mardonova, R. O., & Raimova, Z. A. (2018). Fairy Tales In Teaching English As A Foreign Language. *Гуманитарный трактат*, (30), 10-11.
22. Мардонова, Р. О. (2018). Обучение Четырём Навыкам В Начальной Школе. *Гуманитарный трактат*, (21), 113-116.
23. Мардонова, Р. О. Teaching Four Skills In The Primary Classroom Обучение Четырём Навыкам В Начальной Школе. *Журнал выпускается ежемесячно, публикует статьи по гуманитарным наукам. Подробнее на*, 116.